

22. Stycznia 1823.

18

Atory to tytuł podług życzenia Narodu, jeszcze przeszłego miesiąca bezwarunkowo był przyjął. W mieście naszym utworzyła się gwardya miejska z samych ochotników (*guarda civica*) liczy już przeszło 1000 ludzi iazdy i piechoty. Jeżeli tu równie, jak w St. Paulo i we wszystkich okolicznych Prowincjach panuje największy spokój i porządek, toć za to i wszystkie sprawy spoczywają, ponieważ wszyscy zająci są uzbraianiem się, ćwiczeniem wojskowem i uroczystemi uciechami. W handlu panuje także cisza. Uzbraiają tu eskadry o 4 fregetach, która nappierwsza zatknie nową banderę Brazylijską (kula ziemska w zielonem polu z 19 białemi gwiazdami). — Jenerał Madeira utrzymuje się jeszcze w Bahii i broni się jak bohater, wszakże niebawem poddać się będzie musiał, dla zupełnego braku dowozu żywności. Jenerał Lecor w Montevideo oświadczył się za niepodległością Brazylii i naszą sprawę z 3000 swoich wojska.

Hiszpania.

Podług bezpośrednich doniesień z Madrytu z d. 10. Grudnia odebrał właśnie tamtejszy Angielski poseł Sir William A'Court rozkaz oznaymić Ministrom Hiszpańskim »że Rząd Angielski, ponieważ wszystkie jego dotychczasowe kroki dotyczące się Hiszpańskich okrętów rabujących po morzach Amerykańskich były bezowocne, wysłał dwie eskadry, jedną do Porto-Rico, drugą do Porto-Cabello ze zleceniem, by od tamtejszego Rządu dopominać się o wydanie wszystkich Angielskich okrętów odebranych podczas wojny z matką oyczyną i z osadami, iakoteż ich ładunków, lub wynagrodzenia za nie, a gdyby się wzbraniało uczynić temu za dosyć, Rząd zabierze wszystkie okręty znajdujące się w portach Porto-Rico i Porto-Cabello dopóki sobie nie wynagrodzi szkody uczynionęj właścicielom Angielskich okrętów.« Nakoniec oznaymił Sir William A'Court, że śródkom tym przez Rząd jego rozporządzonym zapobiedz można, jeżeli Hiszpańskie Ministerium udowodni, w przeciągu dni ośmiu Angielskiemu posłowi, że wyszedł już Królewski rozkaz, by wydano Angielskie okręty i wynagrodzono tychże właścicieli.

Przy odchodzie gońca, który przywiózł z sobą tę wiadomość, nie wiedziano jeszcze o odpowiedzi Hiszpańskiego Ministra. Tym czasem rzecz ta zrobiła wielkie wrażenie między wszelkimi stronnictwami w Madrycie, ponieważ tak niespodziewany postępek Rządu Angielskiego zbiła od tych czas rozsiane wieści o

tajemnych obradach między Angielskim posłem i Hiszpańskimi Ministrami.

Stany na posiedzeniu z d. 22. Grudnia pozwołyły na wniosek wyroku, którego jest zamiarem przyznać te same zaszczyty z wycieczkom z d. 7. Lipca, iakie owo sławne Francuzkie zgromadzenie narodowe bohaterom z d. 10. Sierpnia przyznało. Wyrok ten brzmi iak następuje: Art. 1.) Nadzwyczajne Stany przyznają i oświadczają, że 7. Lipca był jednym z największych pamięci godnych dni, którym się naród Hiszpański oświecił, i że wszyscy obywatele przyczyniający się do tryumfu tego nieśmiertelnego dnia zrobili owożynie wyszczególniającą się przysługę. Art. 2.) Na placu konstytucyjnym wystawiony będzie publiczny pomnik mający nosić na sobie imiona tych wszystkich obywateli. Art. 3.) Artyści Hiszpańscy mają utworzyć wizerunek tego pomnika a pozyskujący nagrodę odbierze złoty medal z napisem: »Wolność jenu-szowi!« Art. 4.) Imiona walecznych poległych w owym boju mają być ciągle przy wojskowych popisach wywoływane, na co odpowiadać się będzie. »Poległ w obronie świętych praw »wolności, ale życie nieśmiertelnie w wspomnieniu wszystkich dobrzemysłych.« Art. 5.) Rationem roczna płaca wydzielana zostanie. Art. 6.) Ajuntamiento Madrytu, deputowani prowincjonalni, i naczelnicy narodowej milicyi powołani będą do Stanów, by z ust Prezydenta odebrali podziękowanie. — Dnia 21. zatrudniały się Stany sprawami likwidacyjnemi Hiszpańskich wierzycieli we Francyi, dla których do księgi długu wciągniono roku 1818 650,000 fr. a 30. Kwietnia r. 675,000 fr. dochodów. Część większa tego pierwszego funduszu użytą była od Rządu Hiszpańskiego na wyprawę przeciw Ameryce, reszta leży jeszcze w Paryżu. Wyrok Stanów oznacza rodzaj i sposób tęj likwidacyi, znosi istniejącą w Paryżu Kommissyją likwidacyyną i zaleca urządzenie nowęj w Madrycie, nareście oznacza sposób w iaki ma być urządzoną.

— Z Madrytu d. 19. Grudnia.—

Poczytują tu za ważny w obecnym czasie wypadek, iż Król odmówił zatwierdzenia uchwały Stanów, zapadłej d. 19. Listopada względem postępowania z temi, którzy knują spiski przeciw systematowi konstytucyjnemu. Na posiedzeniu Stanów d. 17. b.m. wymieniono przyczyny, które po wysłuchaniu zdania Rady Stanu skłoniły Monarchę do tego odmówienia.

Pomiędzy przyjętymi artykułami prawa wojskowego jest następujący: »Gdyby Jenerał z ważnych powodów wystawił iakie miasto nie-

przyacielskie na rabunek, winien oznaczyć czas, jak długo ma trwać, a ukarać śmiercią każdego, kto by dłużey śabował, lub nie zwał na wyłączone od rabunku miejsca, iako to: kościoły, szpitale, szkoły, ratusz i składy rządowe.

Odebraliśmy pomyslnie wiadomości z wysp naszych Zachodnio-Indyjskich. Gubernator de la Torre zniweczył wszystkie zamachy zbuntowania niewolników w Puerto-Ricco i ogłoszenia niepodległości osady, do czego nawięcey Francuz nazwiskiem Junet, Ajent Boyera, należał. Do Hawanny zawinęł bryg wojenny Hiszpański z wojskiem i statkiem korsarskim, zabranym w czasie żeglugi.

W Kadyxie odkryto spisek uknowany w celu wydania tego miasta woysku wiary, i wiele osób uwięziono.

Minister interessów zagranicznych zalecił kilkokrotnie Panu Casa Irujo, byłemu Posłowi naszemu przy Dworze Francuzkim, bawiącemu dotąd w Paryżu, aby powrócił do oyczyny; lecz nie chce zważać na to wezwanie, zwłaszcza, iż nie pobiera płacy od Rządu; a podług Konstytucyi każdy Hiszpan może bawić 5 lat za granicą bez szczególnego pozwolenia.

— *Od granic Hiszpańskich d. 21. Grudnia.* —

Osada w Puycerda jest użyta do stawiania po za mianem muru wysokości człowieka, w którym są otwory do strzelania z karabinów, co może zasłonić od pierwszego napadu.

Donoszą z Seo, iż Mina zostawiwszy 2000 ludzi w mieście Urgel, opuścił Alas i udał się przeciwko Morenowi i Misasowi, którzy zajmują la Peuple i de Baga de Rives, tudzież okolice Olot i Ripoll.

Oddział woyska konstytucyynego osadził dolinę Aran.

Wielka Brytania i Irlandya.

— *Z Londynu d. 24. Grudnia.* —

Gdy na ostatnich pokojach u Dworu Posła Perski był stawiony przed Królem Jmcią oddał Monarsze piękne zwierciadło, zrobione przez artystę, który ma wielkie względy u Xiążęcia Abbas Mirza.

Francya.

Monitor z d. 31. Grudnia umieścił rozporządzenie Król. z dnia poprzedzającego zwołujące Izby na zbliżający się d. 28. Stycz.

— *Z Paryża d. 27. Grudnia.* —

Dnia 25. b. m. przybył tu goniec handlowy z Madrytu, z kąd d. 18. b. m. o wpół do 12tęj przed północą wyjechał. Zupelna tam naówczas spokojność panowała i spodziewano się utrzymania pokoju. Goncowi, którego przed

dwoma tygodniami P. Mallet wyprawił z Paryża, zabrano pieniądze i listy między Lerma i Burgos.

Margrabia Jumilhac, dowódca 16stey dywizyi woyskowej, wydał rozkaz dzienny przypominając Oficerom nie będącym w czynney służbie i nie pobierającym płacy, iż są uważani za Oficerów zostających w czynney służbie i biorących płacę, a zatem bez wyraźnego pozwolenia Ministerstwa Woyny, nie mogą ani wyjeżdżać, ani odmieniać miejsca mieszkania, ani wchodzić w związki małżeńskie.

Hrabia Ostermann Tołstoy, Rossyjski Jenerał piechoty, przybył d. 23. b. m. do Bordeaux.

P r u s s y.

Z Berlina dnia 7. Stycznia. — Król Jegomość przybył d. 3. b. m. zdrów do Potsdamu.

W Gdańsku były na targach d. 27. z. m. ceny zboża następujące: Łast 30 korcy wynoszący, pszenicy od 540 do 760 Złtp. — żyta od 360 do 400 Złtp. — jęczmienia od 360 do 400 Złtp. — owsa od 280 do 300 Złtpol. — grochu od 400 do 440 Złtp.

K r a k ó w.

— *Z Krakowa d. 9. Stycznia.* —

Dnia 6go b. m. pomiędzy godziną dwunastą i pierwszą z południa, zakończył tu dni swoje po kilkunastogodzinney nagłej słabości, s. p. Walenty Litwiński, Sędzia Appellacyyny, Professor prawa w Uniwersytecie Jagiellońskim. Dnia 8go t. m. na exportacyi oprócz zgromadzonych uczniów wszystkich szkół Krakowskich znajdowało się kilkatysięcy ludzi. Od dawnego już czasu nie widziano tak okazałego obrzędu. Kościół Panny Maryi napelniony był ludem; do tysięcy świec gorzało. Za katafalkiem postępowali pierwsi Urzędnicy kraju, całe Sądownictwo i Akademia. Uczniowie prawa, wnieśli sami do kościoła zwłoki swego nieodżałowanego Nauczyciela,

Na dwunastém posiedzeniu Seymu z d. 16. Grudnia odczytywano rezolucye Senatu na rozmaite podania od łaski Marszałkowskię. — Nayważniejszą była dyskusya względem wakansu na urząd Sędziego dożywotniego Trybunatu I. Instancyi, zostający do obsadzenia po Deputowanym Mąkolskim, który Prezesem tegoż Trybunatu obrany został: »Czyli ma być przez tegoroczny Sejm obieranym, czy nie? — Po długich deliberacyach na wniosek Reprezentanta Mąkolskiego, postanowiono tę okoliczność przestać do Senatu po objaśnienie.

D. 17. Grudnia nie było posiedzenia Seymowego na przetożenie Kommissyów Skarbowy i prawodawczy, celem pozyskania więcej czasu dla rozstrząśnienia projektów.

Na trzynastém posiedzeniu Seymowém pomiędzy ważniejszymi w skutek powszechnych życzeń Izby prawodawczy, wniesiony projekt od Senatu zastąpienia minerwaliów i opłat szkół licealnych, wnoszonych przez uczniów z dochodów krajowych w ilości 12,000 Złp. jednomyślnie przyjęto.

Na czternastém posiedzeniu Seymowém d. 19. Grudnia zniesiono większością głosów: Projekt do prawa zabraniający wieczystym dzierżawcom zaciągania długów na hipotekę, po pierwszy raz wniesiony do decyzji Izby.

Względem projektu do prawa o kopalniach trwały długie dyskusye, i na żądanie większości Izby, zostawiono go dalszemu deliberacyi.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 14. Stycznia. —

Stolica Królestwa Polskiego uszczęśliwiona znowu została obecnością w ię murach ukochanego Monarchy. N. Cesarz i Król w najsłabszym stanie zdrowia przybył tu dnia wczorajszego o godzinie 3cię po południu i stanął w Swym Zamku. Wieczorem oświecono miasto i gmachy Rządowe.

W orszaku N. Pana znajdują się JO. Xiążę Wołkoński, Major Jeneralny wojsk i Adjutant Jeneralny J. C. K. Mości, Baron Villie, Doktor N. Pana, tudzież wiele innych znanych osób.

Tegoż dnia, iako w dzień Nowego Roku v. s. Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiążę Konstanty raczył łaskawie przyjmować składane Mu powinszowania przez Władze cywilne i wojskowe.

Z końcem roku 1822 znajduje się w Królestwie Polskiem 306 wiorst drogi *en Chaussée* kamieniem granitowym wyrobionym i 56 wiorst w robocie. Budowa ta prawie całkiem w 3 ostatnich latach uskuteczniłą została. Piękne dwa trakty, to jest, Brzesko-Litewski z Warszawy do Terespolu, i Kaliski z Koła do Kalisza; w roku 1823 ukończone będą.

Dokończenie rozporządzenia Cesarzowskiego względem zmian w handlu wchodowym:

(Do tego Nru. dołączony jest Vty Numer Rozmaitości.)

»Art. 4. Wyięte zostają z pod niniejszych rozporządzeń ogólnych:»

»§. 1. Woły, krowy, byki i wszelki inny rodzaj bydła przy wychodzie z Rossyi do Królestwa, podlegać będą opłacie cła ustanowionego taryfą Cesarstwa. — Od samych tylko wołów przy wchodzie z Rossyi do Królestwa pobierana będzie połowa cła ustanowionego na woły wprowadzone z zagranicy.»

»§. 2. Wyroby bawlniane białe, farbowane i drukowane, bawełna przedzona biała i farbowana, nie będą mogły być wprowadzane z Królestwa do Cesarstwa przez trzy lata.»

»Wyroby powyższe przy wprowadzeniu onych z Cesarstwa do Królestwa w tymże samym przeciągu czasu ulegać będą opłacie cła piętnaście od sta wynoszącej.»

»§. 3. Cukier rafinowany, przez ten sam przeciąg czasu nie będzie podobnie mógł być wprowadzanym z Polski do Rossyi, a przy wchodzie z Rossyi do Polski pobierane będzie cło dwadzieście pięć od sta wynoszące.»

»Art. 5. Wszelki przedmiot, który stanowi lub stanowić będzie dochód wyłączny jednego z dwóch Państw, tem samem zostanie całkowicie do wprowadzenia wzbronionym.»

»Art. 6. Namiestnikowi Naszemu polecamy wykonanie niniejszego Postanowienia, które od d. 1. Stycz. 1823 r. do skutku przyprowadzonym zostanie; — i upoważniamy Go nadto do wydania potrzebnych ku temu szczegółowych urządzeń, o których Administracya Cesarstwa wiadomość udzieli.»

»Dan w Petersburgu d. 1. (13.) Sierpnia 1822 roku.» (podpis.) »Alexander.»

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego:

»My Alexander I. i t. d.»

»Roztrzągnawszy nowe taryfy Królestwa Naszego Polskiego, tu załączone, i znalazłszy je złożone stosownie do zmian przepisanych Postanowieniem Naszem z dnia 1. (13.) b. m. zatwierdzamy one we wszystkich ich częściach i miło jest Nam otworzyć przez nie obszerniejsze pole przemysłowi narodowemu, zachowując przytęm dla konsumentów wszystkie korzyści, iakie im konkurencyja zapewnić może.»

»Namiestnikowi wykonanie innych rozporządzeń w wspomnionem Postanowieniu objętych polecamy.»

»Dan w Warszawie d. 16. (18.) Sierpnia 1822 r.» (podpis.) »Alexander.»